



College van Toezicht collectieve beheersorganisaties

Auteurs- en naburige rechten

Zijne Excellentie
De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
De weledelgestrenge heer
mr. F. Teeven

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Postadres:
Postbus 15072
1001 MB Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 566
1017 CH Amsterdam

Telefoon: 020 30 30 261

Internet: www.cvta.nl

Contactpersoon
E-mail
Datum
Onderwerp

J.W. Holtslag
info@cvta.nl

2 oktober 2014

Drempels voor beheerskosten voor de inning, het beheer en de verdeling van gelden door collectieve beheersorganisaties

Excellentie,

Mede naar aanleiding van ons onlangs uitgebrachte toezichtrapport "Jaarrapport 2013, CvTA" over het functioneren van collectieve beheersorganisaties met betrekking tot auteurs- en naburig recht (CBO's) in 2013 willen wij u als volgt informeren.

Drempels voor beheerskosten op grond van Wet en Besluit

Met het Besluit van 25 juni 2013 (Staatsblad, nr. 260, 2013) behorende bij de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten (Wet toezicht), welke beide sinds 1 juli 2013 van kracht zijn geworden, is onder meer uitvoering gegeven aan artikel 2, lid 2h van de genoemde Wet, waarin het streven naar beperking van beheerskosten voor inning, beheer en verdeling van gelden is geregeld. Volgens dit Besluit overschrijden CBO's de drempels voor beheerskosten in de volgende gevallen:

- a) De beheerskosten in het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft, bedragen meer dan 15% van het bedrag dat in dat jaar is geïnd; dit indiceert een normering van kosten ten opzichte van incasso.
- b) De beheerskosten in het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft, bedragen meer dan 15% van het bedrag dat in dat jaar is verdeeld; dit indiceert een normering van kosten ten opzichte van verdeling/repartitie.

- c) De beheerskosten in het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft, zijn ten opzichte van beheerskosten in het voorafgaande jaar gestegen met meer dan de consumentenprijsindex van het jaar waarop het jaarverslag betrekking heeft (in 2013: 2,53%); dit indiceert een normering van kosten ten opzichte van de kosten in een voorgaand jaar.
- d) Voor de CBO's die de rechtstreeks bij de gebruiker geïnde bedragen verdeelt aan een of meer andere CBO's gelden de drempels voor de gezamenlijke beheerskosten overeenkomstig b). Deze normering regelt een drempel voor beheerskosten indien sprake is van een 'keten' van inning, beheer en verdeling van gelden waarbij meerdere CBO's zijn betrokken.

Indien de beheerskosten de hiervoor genoemde drempels overschrijden, dienen de CBO's in het jaarverslag en ten genoegen van ons College met redenen te omkleden waaraan deze overschrijding te wijten is.

Het Besluit en daarmee de genoemde drempels hebben een geldigheidsduur tot 1 januari 2015. In de Nota van Toelichting bij het Besluit is opgenomen dat ons College toezicht houdt op de beheerskosten per 1 juli 2013 en dat marktpartijen tegelijkertijd de gelegenheid benutten tot 1 januari 2015 om de transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid van beheerskosten in overleg met ons College verder uit te werken. De uitkomst hiervan zou in het voorjaar van 2014 bekend moeten zijn, zodat deze betrokken kan worden bij de vaststelling van een AMvB voor normering van beheerskosten in de periode na 1 januari 2015. Dit alles tegen de achtergrond dat CBO's voldoende prikkels moeten hebben om de beheerskosten terug te dringen en dat optimale transparantie en vergelijkbaarheid van beheerskosten is gewaarborgd.

Visie CvTA op toetsing van beheerskosten

De bovenbeschreven wettelijke normen voor beheerskosten zijn sectorbreed, dat wil zeggen dat alle individuele CBO's aan dezelfde wettelijke vereisten en de daarbij behorende normen, geformuleerd in absolute termen, dienen te voldoen. Het CvTA is zich ervan bewust dat de omvang van kosten van een CBO sterk afhankelijk is van specifieke omstandigheden van een CBO en de wijze waarop een CBO zijn activiteiten uitvoert. Gelet op de wijze waarop CBO's worden bestuurd, bepalen de rechthebbenden in grote mate zelf de wijze waarop incasso en repartitie worden uitgevoerd en

daarmee het niveau van de kosten. Bovendien heeft de wetgever, feitelijk in aanvulling op de borging van de belangen van de direct rechthebbenden die hun rechtenbeheer hebben overgedragen aan een collectieve organisatie, het niveau van kosten genormeerd en daarbij een toezichthoudende taak bij ons College neergelegd. Tegen de achtergrond van deze sectorbrede normen en het besef dat de onder toezicht staande organisaties sterk van elkaar verschillen op basis van omstandigheden en zelf gemaakte keuzes, hebben wij ons toezicht op kosten in 2013 ingericht en uitgevoerd.

Resultaten voor beheerskosten volgend uit ons Jaarrapport 2013

Ons zojuist uitgebrachte toezichtrapport over 2013 heeft wat betreft de financiële gegevens van de CBO's betrekking op het gehele jaar 2013 en betreft niet alleen de periode vanaf 1 juli 2013 tot eind 2013.

De situatie met betrekking tot de beheerskosten is in 2013 voor de sector als geheel, d.w.z. voor alle 17 onder toezicht staande CBO's samen, als volgt:

1. Het percentage kosten ten opzichte van de incasso bedraagt 14,4%. Dit percentage bevindt zich derhalve binnen de norm.
2. Het percentage kosten ten opzichte van de repartitie bedraagt 14,7%. Dit percentage bevindt zich derhalve net onder de norm.
3. Het percentage stijging van de kosten t.o.v. de kosten in het vorige jaar bedraagt 2,16%. Dit percentage bevindt zich derhalve 0,37% onder de norm.
4. Het gemiddelde percentage kosten ten opzichte van de repartitie bij de 4 ketens (Leenrecht-, Reprorecht-, Thuiskopie-, PRO-keten: tezamen 8% van de totale repartitie in de sector) bedraagt 19,4%. Dit percentage bevindt zich derhalve 4,4% boven de norm.

De Wet toezicht voorziet erin dat de CBO's ingeval zij de drempels overschrijden, hiervoor een toelichting dienen te geven die ten genoegen van ons College is. Op de feitelijke situatie bij de 17 afzonderlijke CBO's wordt dan ook in het Jaarrapport 2013 ingegaan.

Daarbij is gebleken dat de 17 onder toezicht staande CBO's in eerste aanleg al sterk verschillen naar aard van de te verrichten werkzaamheden en daarmee naar de (relatieve) omvang van kosten. Op hoofdlijnen onderscheiden wij de volgende typen CBO's:

1. CBO's die bij beperkte aantallen gebruikers incasseren en gelden verdelen aan andere (reparerende) CBO's. Het betreft onder andere Stichting de Thuis kopie en Leenrecht. Het incasso- en repartitieproces is hierbij in aanleg relatief eenvoudig.
2. CBO's die bij een groot aantal gebruikers incasseren en de gelden verdelen aan andere (reparerende) CBO's. Het betreft onder andere Reprorecht. Hierbij is in aanleg het incassoproces relatief complex, terwijl het verdeelproces relatief eenvoudig is.
3. CBO's zonder incasso bij gebruikers, die repareren onder een beperkt aantal rechthebbenden. Dit betreft IPRO en PRO. Hierbij is geen incassoproces en is er in aanleg een relatief eenvoudig repartitieproces.
4. CBO's zonder incasso bij gebruikers, die repareren aan een grote groep rechthebbenden. Dit betreft onder andere Pictoright, Vevam, Norma, Lira en Sekam Video. Hierbij is geen incassoproces, maar is het repartitieproces in aanleg relatief complex.
5. De zogeheten 'markt'-CBO's. Dit zijn Buma/Stemra, Sena en Videma. Hierbij wordt rechtstreeks geïncasseerd bij een grote groep gebruikers en wordt gerepartieerd onder een groot aantal rechthebbenden. Hierbij is in eerste aanleg sprake van een relatief complex incasso- en repartitieproces.

Naast deze meer fundamentele verschillen in aard van de werkzaamheden tussen de CBO's, zijn de overschrijdingen van de genoemde kostennormen in 2013 toe te schrijven aan diverse structurele en (meerjarige) incidentele oorzaken, die in ons jaarrapport zijn toegelicht. Mede op grond hiervan verwachten wij dat de situatie met betrekking tot de kosten en het mogelijk overschrijden van de normen door de CBO's in het lopende jaar 2014 sterk zal afwijken van de situatie in 2013.

Advies

Ervaring

Gelet op de relatief beperkte ervaring die is opgedaan met het toezicht op de kosten van de onder toezicht staande CBO's, de fundamentele verschillen in de aard van de werkzaamheden tussen de CBO's en de verwachting dat de situatie in 2014 sterk zal kunnen verschillen met die in 2013, adviseren wij de bestaande drempels (normen) voor de beheerskosten bij de CBO's op grond van de huidige AMvB te handhaven. Wij voorzien dat de resultaten van ons toezicht op kosten en kostenbeheersing over – ook – het verslagjaar 2014 een steviger onderbouwing biedt voor advisering over mogelijke aanpassing van drempels dan alleen de toezichtresultaten over het verslagjaar 2013. Dit biedt dan tevens de mogelijkheid om deze advisering te betrekken bij de implementatie van de EU-Richtlijn Collectief Beheer, waarin de eisen ten aanzien van het toerekenen van kosten verder zijn aangescherpt. Deze aanscherping van eisen lijkt op zichzelf wenselijk, ook voor CBO's en hun mogelijkheid daarop te sturen. Overigens verwachten wij dat de verscherpte eisen uit de Richtlijn wel hogere kosten van de CBO's tot gevolg zullen hebben, als gevolg van wijzigingen in de administratieve en bestuurlijke organisatie. Dit staat nog los van de door ons verwachte hogere kosten van de CBO's als gevolg van collectief te financieren maatregelen ter verbetering van de sector, zoals bijvoorbeeld initiatieven van Voi©e, Brein en de Federatie Auteursrechtbelangen onder meer gericht op het faciliteren van legaal aanbod van muziek- en filmwerken.

Collectieve bestedingen

De Wet toezicht en de bijbehorende AMvB beogen beheersing van directe en indirecte kosten, omdat die enerzijds moeten worden gemaakt om collectief beheer te doen slagen, maar tegelijk geen onredelijk beslag op de verkregen middelen dienen te leggen. Het College ziet het grote belang van de collectieve handhaving door de Stichting Brein en ook de toegevoegde waarde van de activiteiten van Voi©e en de Federatie Auteursrechtbelangen. De uitgaven voor deze doelen zijn door financiering door CBO's in die zin (indirecte) kosten, doordat zij worden onttrokken aan de voor rechthebbenden bedoelde vergoedingen. Net als destijds bij de onttrekking van gelden voor Sociaal-Culturele doelen (CvTA, Notitie Sociaal Cultureel Beleid CBO's, 2010) gaat het College ervan uit dat deze kosten binnen redelijke perken zouden moeten blijven. Bij de beoordeling in ons jaarrapport 2013 heeft het College, mede gelet op de thans bekende omvang van

collectieve kosten en de bovenstaande overweging, voor zover deze kostensoorten een bijdrage leverden aan het overschrijden van een kostennorm dit de CBO's niet tegengeworpen. Het College is in overleg met de brancheorganisatie Voi©e op welke wijze deze kosten in de administraties van de CBO's dienen te worden opgenomen.

Periode tot aan implementatie EU-Richtlijn

Naar onze mening zouden de CBO's uit een oogpunt van toezichtlasten niet eerst met (gewijzigde) regelgeving moeten worden belast, gevolgd door de implementatie van de EU-Richtlijn Collectief Beheer in naar verwachting 2016. Tot die implementatie zijn de in de huidige AMvB opgenomen drempels voor kosten voor ons toezicht uiteraard van belang als richtsnoer voor de beoordeling van kosten en beoordeling van verklaringen bij mogelijke afwijkingen ten opzichte van deze drempels. Daarnaast zijn deze drempels ook van belang voor het bezien van de mogelijkheden tot beheersing van kosten door de CBO's zelf.

Hoogachtend,

J.W. Holtslag

J.W. Holtslag
Voorzitter CvTA